

Huvudman

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN
post@vgregion.se

Beslut

Datum 2026-06-24
Dnr SI 2026:2855
Sida 1 (5)

Ärendet

Riktad tillsyn av dimensionering och planering av utbildning i gymnasieskola i Västra Götalandsregionen.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under våren 2026 riktade tillsyner för att kontrollera om verksamheten vid de huvudmän som ingår i tillsynerna uppfyller författningarnas krav gällande att ta hänsyn till ungdomars efterfrågan och arbetsmarknadens behov vid sitt beslut om vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna i gymnasieskolan, såvitt gäller de nationella programmen samt introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever. Tillsynen omfattar inte nationella program som är riksrekryterande för vilka Skolverket bestämmer antal platser.

Tillsynen omfattar endast de utbildningar som Västra Götalandsregionen själv anordnar. Tillsynen har genomförts genom att huvudmannen inkommit med en redogörelse samt dokumentation för arbetet med planering och dimensionering av utbildning i gymnasieskolan. Skolinspektionen har tillfört information från naturbruksförvaltningens hemsida över vilka skolenheter som förvaltningen driver.

Motivering av beslutet

Planering och dimensionering av utbildning i gymnasieskolan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Västra Götalandsregionen är huvudman för naturbruksutbildningar inom Västra Götalands län, administrerade via naturbruksförvaltningen. Naturbruksförvaltningen erbjuder utbildningar på bland annat gymnasial nivå och erbjuder samtliga inriktningar på naturbruksprogrammet vid fyra skolenheter (Axevalla hästcentrum, Naturbruksskolan Svenljunga, Naturbruksskolan Sötåsen, Naturbruksskolan Uddetorp).

Via naturbruksförvaltningen har Västra Götalandsregionen ett sekundärt samverkansavtal med de 49 kommunerna i Västra Götalands län, organiserade i fyra kommunförbund. Naturbruksförvaltningens ledningsråd sammanträder två gånger per termin och på mötena diskuteras bland annat söksiffror, kommunernas inspel och frågor gällande naturbruksområdet, dess bransch och utbildning.

I Västra Götalandsregionens sekundäravtal med kommunerna framgår att naturbruksförvaltningen ska erbjuda samtliga inriktningar på naturbruksprogrammet och vara huvudman för dessa.

Västra Götalandsregionen framhåller vidare att YH-myndighetens områdesanalyser utgör viktiga underlag för att planera och dimensionera behovet av gymnasieutbildning.

För att skapa insikt om arbetsmarknadsbehovet samverkar Västra Götalandsregionen även med högre utbildningar så som Sveriges lantbruksuniversitet för att få kunskap om den högre utbildningens behov av studentrekrytering för den gröna näringens tillväxt. Förvaltningens medarbetare deltar även i diverse nationella råd, event/mässor och yrkesnämnder kopplat till den gröna näringen. Yrkesnämnderna och de nationella råden gör kompetenskartläggningar och kompetensbehovsanalyser, vilket ger Västra Götalandsregionen kunskap om behovet av arbetskraft i den gröna näringen.

På varje gymnasieskola som Västra Götalandsregionen ansvarar för finns därtill ett programråd per inriktning som träffas regelbundet varje termin. I programråden finns representanter från branschen, skolläring, personal från skolan, politik och elever. I programråden förs dialog mellan bransch och skolorna där det diskuteras arbetskraftsbehov och förmåga att tillhandahålla platser för arbetsförlagt lärande (APL).

Av inskickad dokumentation framgår att Västra Götalandsregionen upprättar egna rapporter innehållande analyser och bedömningar av utbildningsefterfrågan och arbetsmarknadens behov inom Västra Götalands län. Vidare framgår av Skolverkets regionala planeringsunderlag för Västra Götalands län att Västra Götalandsregionen deltagit i Skolverkets och SCB:s arbete med att ta fram planeringsunderlaget.

Utbildningar

Av Skolverkets regionala planeringsunderlag för Västra Götalands län framgår att andelen erbjudna platser på naturbruksprogrammet bör behållas på nuvarande nivå. Huvudmännen bör även planera och dimensionera programinriktat val och yrkesintroduktion i linje med detta.

Västra Götalandsregionen har lämnat inspel till i Skolverkets regionala planeringsunderlag som komplement till SCB:s prognos, och framhåller i rapporten att de ser ett större behov av naturbruksutbildade än vad SCB anser, och lyfter bland annat fram ökade krav på skogsbruket och en åldrade andel maskinförare som orsak. Regionen menar att det är brist på många olika yrken inom naturbruk.

Västra Götalandsregionen har i inskickad dokumentation uppgett att antalet ungdomar som söker sig till naturbruksprogrammet nationellt ligger stabilt på cirka tre procent över åren. Vidare uppges att Västra Götalandsregionens gymnasieutbildningar har sedan 2017 haft en konstant ökning av antalet sökande. Förvaltningen har därför utökat antalet platser inom skogsbruk, lantbruk och hästhållning under de senaste åren, men haft ett konstant utbud av platser inom trädgård, djurvård och naturturism. Västra Götalandsregionen uppger vidare att inom lantbruksinriktningen på en av skolenheterna där söktrycket är högt, har beslut fattats om att finansiera tvååriga projekt inom introduktionsprogrammet programinriktat val (IMY) för obehöriga elever att bli anställningsbara. Detta har resulterat i en utökning med åtta platser. På samma skolenhet görs ett överintag till lantbruksinriktningen för att tillgodose branschens behov av arbetskraft.

Gymnasieskolan Axevalla hästcentrum erbjuder naturbruksprogrammet hästhållning. Västra Götalandsregionen erbjöd 64 platser under båda läsåren 2024/25 och 2025/26. Samma antal platser erbjuds inför läsåret 2026/27.

På gymnasieskolan Naturbruksskolan Sötåsen anordnar Västra Götalandsregionen bland annat naturbruksprogrammet lantbruk. På detta program erbjöds 32 platser båda läsåren 2024/25 och 2025/26. Samma platsantal erbjuds inför läsåret 2026/27.

På skolenheten anordnar Västra Götalandsregionen även naturbruksprogrammet djurvård. På detta program erbjöds 48 platser båda läsåren 2024/25 och 2025/26. Samma platsantal erbjuds inför läsåret 2026/27.

Därtill anordnar Västra Götalandsregionen även naturbruksprogrammet trädgård. På detta program erbjöds 10 platser båda läsåren 2024/25 och 2025/26. Samma platsantal erbjuds inför läsåret 2026/27.

På gymnasieskolan Naturbruksskolan Uddetorp anordnar Västra Götalandsregionen naturbruksprogrammet lantbruk. På detta program erbjöds 64 platser båda läsåren 2024/25 och 2025/26. Samma platsantal erbjöds inför läsåret 2026/27.

På gymnasieskolan Naturbruksskolan Svenljunga anordnar Västra Götalandsregionen bland annat naturbruksprogrammet skogsbruk. På detta program erbjöds 42 platser läsåret 2024/25. Inför läsåret 2025/26 erbjöds 48 platser och inför läsåret 2026/27 erbjöds 48 platser. Västra Götalandsregionen uppger att ökningen av platser inför läsåret 2025/26 var utifrån ett ökat behov av arbetskraft och även en ökad efterfrågan från ungdomar på utbildning inom skog.

På samma skolenhet anordnar Västra Götalandsregionen även naturbruksprogrammet naturturism. På detta program erbjöds 16 platser läsåret 2024/25. Inför läsåret 2025/26 erbjöds 10 platser och inför läsåret 2026/27 erbjöds 10 platser.

Rättslig reglering

Av 15 kap. 31 § skollagen framgår att en region får anordna utbildningar på sådana nationella program som avser naturbruk och omvårdnad. Efter överenskommelse med en kommun får regionen anordna utbildning även på andra nationella program.

Av 15 kap. 31 a § skollagen framgår att när en region bestämmer vilka utbildningar som ska erbjudas och antalet platser på utbildningarna ska den ta hänsyn till ungdomarnas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Kravet på att ta hänsyn till arbetsmarknadens behov gäller endast de nationella programmen och introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever.

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att Västra Götalandsregionen tagit hänsyn både till ungdomars efterfrågan och arbetsmarknadens behov när de har bestämt vilka utbildningar och inriktningar som ska anordnas och antalet platser på dessa. Västra Götalandsregionen har samverkat, haft dialog med och använt sig av underlag från flera aktörer inom regionen samt använt sig av egna analyser och bedömningar av utbildningsefterfrågan och arbetsmarknadens behov inom Västra Götalands län, och på ett objektivt och sakligt sätt beaktat detta i besluten.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer således inte att Västra Götalandsregionen brutit mot bestämmelserna vid planering och dimensionering av utbildning i gymnasieskolan. Ärendet ska därför avslutas.

X Mikaeil Yousefi

Beslutsfattare
Signerat av: Mikaeil Yousefi

X Karin Lilja

Föredragande
Signerat av: Karin Lilja